A tagállamok joga

Németország

A Németországi Szövetségi Köztársaság demokratikusan működő, szövetségi felépítésű, szociális jogállam. Az alapvető jogok, valamint a demokratikus működésből, a szövetségi felépítésből és a szociális jogállamiságból eredő elvek a német alkotmány sérthetetlen és lényegi részét képezik, amelyek betartását a szövetségi alkotmánybíróság biztosítja.

Jogforrások

Az alaptörvény (Grundgesetz) a német alkotmány, amely a Németországi Szövetségi Köztársaság jogrendszerének és értékeinek keretét alkotja. Különösen a következőket határozza meg:

az alapvető jogokat mint legfőbb iránymutató elveket

az állam és irányító szervei alapvető szerkezetét és lényegi szerkezeti elveit

a Bundestag (a német parlament alsóháza) tagjainak megválasztására vonatkozó elveket

a szabadon választott parlamenti képviselők jogállásának és jogainak alapját

a Bundestag szervezetét és működését

a Bundesrat feladatkörét és szervezetét (a Bundesrat a német parlament felsőháza, amelyen keresztül a szövetségi tartományok [Länder] részt vesznek a szövetségi szintű jogalkotási folyamatban)

a jogalkotási és a közigazgatási hatásköröknek a szövetség és a tartományok közötti megosztását

a bíróságok szervezetére vonatkozó alapelveket.

A jogi aktusok különböző típusainak ismertetése

A német belső jog legfontosabb **írott forrásai** közé az alaptörvény, a **törvények**, a **törvényi felhatalmazáson alapuló aktusok** és **egyéb rendelkezések** tartoznak.

Jogszabályok

Materiális értelemben véve a törvények külső hatással bíró, absztrakt és általános jogszabályok, formális értelemben pedig olyan jogi aktusok, amelyeket az illetékes jogalkotó szervek az alkotmányos eljárásnak megfelelően fogadtak el.

Németország **16 tartományból (Land) álló szövetségi állam**. Ennek megfelelően megkülönböztethetők a szövetség egész területén alkalmazandó **szövetségi jogszabályok**, valamint az egyes **tartományok jogszabályai**, amelyek csak az érintett tartomány területén hatályosak. A tartományok saját alkotmánnyal rendelkeznek, és az alaptörvényben rájuk ruházott hatáskör keretein belül törvények, törvényi felhatalmazáson alapuló aktusok és egyéb rendelkezések elfogadására jogosultak.

A szövetség és a tartományok **jogalkotási hatásköreit** az alaptörvény részletesen szabályozza. A tartományok rendelkeznek jogalkotási hatáskörrel, ha ezt a hatáskört az alaptörvény nem ruházta át a szövetségi kormányra. A szövetség fő jogalkotási hatásköreit az alaptörvény 71–74. cikke rögzíti. Ezenkívül az alaptörvény különböző cikkekben további jogalkotási hatásköröket állapít meg a szövetség számára.

A szövetség kizárólagos jogalkotási hatásköre

A szövetség kizárólagos jogalkotási hatáskörébe tartozó területeken a tartományok csak akkor fogadhatnak el jogszabályt, ha valamely szövetségi törvény erre kifejezetten felhatalmazza őket (az alaptörvény 71. cikke).

Az alaptörvény 73. cikke értelmében a szövetség (többek között) a következő területeken rendelkezik kizárólagos jogalkotási hatáskörrel: valamennyi külpolitikai ügy, honvédelem (beleértve a polgári lakosság védelmét), állampolgárság, a mozgás szabadsága, útlevelek, lakcímnyilvántartás és személyazonosító igazolványok, bevándorlás, kivándorlás és kiadatás, pénznem és pénz, a vám- és kereskedelmi terület egységessége, légi közlekedés, a szövetség és a tartományok közötti bűnüldözési rendőrségi együttműködés, valamint a fegyverekre és robbanóanyagokra vonatkozó jogi szabályozás.

Versengő jogalkotási hatáskörök

A versengő jogalkotási területeken a tartományok akkor és annyiban jogosultak jogszabályt elfogadni, ha és amennyiben a szövetség nem gyakorolja az adott területen fennálló jogalkotási hatásköreit (az Alaptörvény 72. cikke). A párhuzamos hatáskörök jogterületei közé tartozik a polgári jog, a büntetőjog és a közúti közlekedés joga, az egyesülési jog, a külföldiek tartózkodására és letelepedésére vonatkozó jog, a gazdasági jog, a munkajog, a társadalombiztosítási jog, valamint a fogyasztóvédelem egyes kérdései. A párhuzamos jogalkotási hatáskörök közé tartozó, az alaptörvény 74. cikkében felsorolt egyes kérdések tekintetében a szövetség csak akkor és annyiban jogosult jogszabályt elfogadni, ha és amennyiben az egész Németországra kiterjedő azonos életkörülmények kialakítása, illetve a jogi vagy a gazdasági egység fenntartása nemzeti érdekből szövetségi szintű szabályozást tesz szükségessé.

Törvényi felhatalmazáson alapuló aktusok

A törvényi felhatalmazáson alapuló aktusok olyan külső hatással rendelkező, absztrakt és általánosan alkalmazandó jogszabályok, amelyeket a végrehajtó hatalom a megfelelő törvényi felhatalmazás alapján fogad el.

Egyéb rendelkezések

Az egyéb rendelkezések olyan absztrakt, általánosan alkalmazandó jogszabályok, amelyeket a közjogi jogi személyek a jogszabályok által biztosított autonómiájuk keretében fogadhatnak el, és amelyek az említett jogi személyekhez vagy azok szabályainak a hatálya alá tartozó személyekre vonatkoznak.

A szokásjog és az ítélkezési gyakorlat

Az írott jogforrások mellett **íratlan jogforrások** is léteznek, ideértve a nemzetközi jogban és a szokásjogban rögzített általános alapelveket is. Az ítélkezési gyakorlat elvben nem jogforrás, bár a gyakorlatban fontos szerepet tölt be. Csupán a szövetségi alkotmánybíróság (Bundesverfassungsgericht) bizonyos határozatai rendelkeznek jogszabályi erővel.

Nemzetközi jogforrások és az európai uniós jog

Az alaptörvény 25. cikke szerint a nemzetközi jog általános szabályai különös szerepet töltenek be a jogforrások nemzeti hierarchiájában: az alaptörvény 25. cikkének első mondata szerint ezek a szabályok a szövetségi jog szerves részét képezik, a 25. cikk második mondata pedig úgy rendelkezik, hogy elsőbbséget élveznek a jogszabályokkal szemben; a nemzetközi jog általános szabályai ennek megfelelően az alkotmány és a törvények között helyezkednek el a nemzeti jogforrási hierarchiában.

Az alaptörvény 59. cikke (2) bekezdésének 1. pontja szerint a szövetségi jogalkotási hatáskörbe tartozó kérdésekre vonatkozó nemzetközi szerződéseket az illetékes szerveknek szövetségi törvény formájában kell jóváhagyniuk ahhoz, hogy azok belföldön alkalmazhatók legyenek. Ezek tehát a szövetségi törvényekkel azonos szinten helyezkednek el a nemzeti jogforrási hierarchiában.

Európai uniós jog

Külön alkotmányos rendelkezések vonatkoznak Németország Európai Unióban való részvételére (az alaptörvény 23. cikke), valamint azokra az egyéb helyzetekre, amikor az ország nemzetközi szerződések megkötése útján szuverén hatásköröket ruház át egyes nemzetközi szervezetekre (az alaptörvény 24. cikke).

Az alaptörvény 23. cikkében rögzített feltételek szerint az Unió elsődleges joga az ehhez szükséges jogszabály alapján (amelyhez a Bundesrat hozzájárulása is szükséges) alkalmazandó Németországban; a közvetlenül alkalmazandó másodlagos uniós jogi aktusok (például a rendeletek) főszabály szerint e minőségük alapján közvetlenül alkalmazandók Németországban; a nemzeti jogba átültetendő másodlagos jogi aktusok (például az irányelvek) főszabály szerint csak akkor válnak alkalmazandóvá Németországban, ha elfogadták az azokat átültető a nemzeti jogszabályokat; az Európai Unió Bíróságának ítélkezési gyakorlata szerint az uniós joggal ellentétes nemzeti jogszabály esetén az uniós jog főszabály szerint elsőbbséget élvez, és a nemzeti jogot az uniós joggal összhangban, olyan módon kell értelmezni, hogy csökkenjen az ilyen ellentmondások lehetősége, amennyiben az érintett nemzeti jogszabály teret enged az értelmezésre.

A legfontosabb jogi aktusok/jogalkotás

Alkotmányjog

A Németországi Szövetségi Köztársaság alaptörvénye (Grundgesetz, GG) – angol fordítás

A szövetségi alkotmánybíróságról szóló törvény (Gesetz über das Bundesverfassungsgericht, BVerfGG) – angol fordítás

Polgári jog

Polgári törvénykönyv (Bürgerliches Gesetzbuch, BGB) – angol fordítás

Polgári perrendtartás (Zivilprozessordnung, ZPO) – angol fordítás

Kereskedelmi jog

Kereskedelmi törvénykönyv (Handelsgesetzbuch, HGB) – angol fordítás

A részvénytársaságokról szóló törvény (Aktiengesetz, AktG) – angol fordítás

A korlátolt felelősségű társaságokról szóló törvény (Gesetz betreffend die Gesellschaften mit beschränkter Haftung, GmbHG) – angol fordítás

Közigazgatási jog

A közigazgatási bírósági eljárásról szóló törvénykönyv (Verwaltungsgerichtsordnung, VwGO) – angol fordítás

A közigazgatási eljárásról szóló törvény (Verwaltungsverfahrensgesetz, VwVfG)

Büntetőjog

Büntető törvénykönyv (Strafgesetzbuch, StGB) – angol fordítás

A büntetőeljárásról szóló törvénykönyv (Strafprozeßordnung – StPO) – angol fordítás

A normák hierarchiája

A nemzeti jogforrások hierarchiájának **csúcsán az alaptörvény** található. Az alaptörvény a nemzeti jog minden más forrása felett áll, és – az ország **alkotmányaként** – az egész német jogrendszer alapját jelenti. A Németországban elfogadott minden jogszabálynak formailag és tartalmilag is összeegyeztethetőnek kell lennie az alaptörvénnyel. Ennek érdekében az alaptörvény 20. cikkének (3) bekezdése kimondja, hogy a törvényhozó hatalmat az alkotmányos rend, a végrehajtó és a bírói hatalmat pedig a törvény és a jog köti. A törvényhozó, végrehajtó és a bírói hatalmat különösen kötik még az alaptörvény közvetlenül alkalmazandó 1–19. cikkében rögzített alapjogok (az 1. cikk (3) bekezdése). Az alaptörvény elsőbbségét végső soron a szövetségi alkotmánybíróság garantálja. A parlament valamely aktusát – alkotmányellenesség esetén – csak a szövetségi alkotmánybíróság nyilváníthatja érvénytelennek.

A 79. cikk (2) bekezdése értelmében az alaptörvény csak a Bundestag tagjai által és a Bundesratban leadott szavazatok kétharmados többségével módosítható; a tartományok az utóbbi szerven keresztül vesznek részt a szövetségi jogalkotásban és kormányzásban, valamint az Európai Unióval kapcsolatos kérdésekben. **Az alaptörvény egyes kulcsfontosságú elemei** – a szövetség tartományokra történő felosztása, a tartományok főszabály szerinti részvétele a jogalkotási folyamatban, valamint az 1. és a 20. cikkben rögzített alapelvek – egyáltalán **nem módosíthatók** (a 79. cikk (3) bekezdése, az úgynevezett **örökkévalósági klauzula**, amely garantálja az alaptörvényben rögzített alapvető alkotmányos döntések fennmaradását).

A nemzetközi jog általános szabályai az alkotmány alatt, de a szövetség és a tartományok jogszabályai fölött helyezkednek el. Ezen általános szabályok közé tartoznak a nemzetközi szokásjog és a nemzetközi jog általános elvei, azonban nem tartozik ide a nemzetközi szerződési jog. Az alaptörvény kifejezetten kimondja, hogy ezek az általános szabályok a szövetségi jog szerves részét képezik, azzal szemben elsőbbséget élveznek és a szövetségi terület lakosai számára közvetlenül jogokat és kötelezettségeket keletkeztetnek (25. cikk). A nemzetközi jog ezen általános, az egyének számára joghatással bíró (vagyis az egyén védelmét szolgáló) szabályai közé tartozik különösen a külföldieknek nyújtandó megfelelő jogi védelem biztosítása vagy a „specialitás szabálya”, amelynek értelmében a büntetőeljárást a kiadó külföldi állam kiadatási engedélye szerint kell lefolytatni.

A rendes **törvények** az alkotmány alatt helyezkednek el. A törvényeket **a Bundestag a Bundesrattal együtt fogadja el**. A Bundestagban a szövetségi kormány, a Bundesrat, valamint a Bundestag (annak valamely frakciója vagy tagjainak legalább 5%-a) nyújthat be törvényjavaslatot. Az alaptörvény meghatározza azokat az eseteket, amelyekben egy törvény Bundestag általi végleges jóváhagyásához a Bundesrat hozzájárulása szükséges (jelenleg – a Bundesrat által a saját honlapján közzétett statisztika szerint – az összes törvény mintegy 38%-a ilyen). A Bundestag által elfogadott többi törvényt illetően a Bundesrat csupán kifogást emelhet a Bundestag által elfogadott törvényjavaslattal szemben, a Bundestag azonban ezt a kifogást elutasíthatja. Ha a Bundestag és a Bundesrat között véleménykülönbség van, a törvényjavaslatok közös megfontolására közös bizottság (egyeztető bizottság) hívható össze, amely a Bundestag és a Bundesrat azonos számú (jelenleg 16-16) tagjából áll. Az egyeztető bizottság feladata, hogy javaslatokat tegyen az egyetértés elérése érdekében, azonban maga nem hozhat döntéseket a Bundestag és a Bundesrat nevében.

A törvényen alapuló aktusok a törvények alatt helyezkednek el, és azokat a szövetségi kormány, valamely szövetségi miniszter vagy a tartományok kormányai fogadhatják el. A **rendelkezések** a törvényen alapuló aktusok alatt helyezkednek el, és a közjog alapján létrejött valamely testület (pl. önkormányzat) fogadhatja el azokat.

Jogalkotási eljárás

A német **törvényeket** az ország parlamentjének két háza hozza. Ezért a legfontosabb jogalkotó szerv a **Bundestag**. A Bundestag – a Bundesrat részvételét is igénylő jogalkotási folyamat során – **dönt a szövetség hatáskörébe tartozó valamennyi törvény tárgyában**.

Németország szövetségi rendszerében a **tartományok** jelentős állami hatáskörökkel rendelkeznek, ezért **a törvények elfogadásában a Bundesrat** is **részt vesz**. Minden törvényt a Bundesrat elé terjesztenek annak érdekében, hogy azokról szavazzon, és a Bundesrat jóváhagyását igénylő jogszabályok esetében ez akár egyes törvénytervezetek elvetését is eredményezheti.

Jogalkotási kezdeményezés

A legtöbb törvénytervezetet és javaslatot a **szövetségi kormány** készíti el. A végrehajtó hatalom központi szintjeként a szövetségi kormány rendelkezik a legnagyobb tapasztalattal a törvények végrehajtása terén, és közvetlen rálátása van arra, hogy a gyakorlatban hol van szükség új jogszabályi rendelkezésekre.
Azonban nemcsak a szövetségi kormány, hanem a **Bundesrat** is jogosult törvényjavaslatot kezdeményezni.
A Bundestag tagjai és frakciói szintén jogosultak arra, hogy – törvényjavaslat formájában – új törvényt vagy törvénymódosítást kezdeményezzenek a Bundestagban.
A törvényjavaslatokat részletesen szabályozott eljárás során megtárgyalják és megvitatják a parlamentben, majd szavaznak róluk.

A szövetségi kormány vagy a Bundesrat által benyújtott javaslatok

Ha a **szövetségi kormány** törvényt kíván módosítani, vagy új törvényt kíván elfogadni, a szövetségi kancellár a törvényjavaslatot köteles először a **Bundesrat** elé terjeszteni.
Ezután a Bundesratnak főszabály szerint 6 hét áll a rendelkezésére, hogy közölje **a törvényjavaslattal kapcsolatos észrevételeit**, amelyekre a kormány írásban válaszolhat. Ezután a szövetségi kancellár a Bundesrat észrevételeivel együtt továbbítja a törvényjavaslatot a Bundestagnak. Ezen eljárás alól **kivételt** jelent a **költségvetési törvény** tervezete, amelyet egyszerre küldenek meg a Bundesrat és a Bundestag részére.
Hasonló az eljárás, ha a törvényjavaslatot a Bundesrat kezdeményezi. Ha a Bundesrat tagjainak többsége megszavazza a törvényjavaslatot, az először a szövetségi kormány elé kerül, amely azt – általában 6 héten belül – véleményezi, majd az észrevételeivel együtt továbbítja a Bundestaghoz.

A Bundestagból kezdeményezett törvényjavaslatok

A Bundestag tagjai is nyújthatnak be törvényjavaslatot, amihez **legalább egy parlamenti frakció vagy a Bundestag tagjai legalább 5%-ának** a támogatása szükséges.
Az így kezdeményezett törvényjavaslatokat nem kell előzetesen a Bundesrat elé terjeszteni. A kormány ezért időnként – a különösen **sürgős törvényjavaslatok** esetében – a Bundestagban működő kormánypárti frakciók útján nyújtja be a javaslatot.

A törvényjavaslatok megvitatása és a törvények elfogadása

Az előterjesztések terjesztése

Mielőtt a Bundestag megvitatná a törvényjavaslatot, azt először a Bundestag elnöke elé kell terjeszteni, és a hivatalnak nyilvántartásba kell vennie.
Ezt követően azokat – nyomtatott dokumentumként vagy még gyakrabban elektronikus formában – eljuttatják a Bundestag és a Bundesrat valamennyi tagjának és a szövetségi minisztériumoknak.
A törvényjavaslat parlamenti útjának első szakasza akkor zárul le, amikor a **plenáris ülés napirendjére** tűzik: ezután **hivatalosan** is a Bundestag fóruma **elé lehet terjeszteni**.

Három olvasat a plenáris ülésen

A törvényjavaslatokat főszabály szerint **háromszor vitatják meg** a Bundestag plenáris ülésén. Ezeket a vitákat **olvasatnak** nevezik.
Az első olvasat során csak akkor tartanak vitát, ha ebben az Ältestenrat (a „vének tanácsa”, a Bundestag végrehajtó szerve) megállapodott, vagy ha azt valamelyik parlamenti frakció kérte. Erre legtöbbször akkor kerül sor, ha a törvényalkotás tárgya különösen vitatott, vagy ha a törvény elfogadásához kiemelkedő közérdek fűződik.
Az első olvasat fő célja, hogy a törvényjavaslat megvizsgálása és a második olvasatra való előkészítése érdekében **kijelöljenek egy vagy több bizottságot**. Ez a házbizottság ajánlásai alapján történik.
Ha több bizottságot is kijelölnek, az egyik bizottság viseli az általános felelősséget a tervezet megvitatásáért és a törvényjavaslat parlament általi elfogadásáért. A többi bizottságot véleményezésre kérik fel.

A bizottságokban folyó jogalkotási munka

A **részletes törvényalkotási munka** az állandó bizottságokban folyik, amelyek munkájában az összes parlamenti frakció tagjai részt vesznek. A bizottsági tagok tanulmányozzák az anyagot, és üléseiken megvitatják azt. Nyilvános üléseikre a szakértőkön kívül az érdekeltek csoportjainak képviselőit is meghívhatják.
A bizottságok által végzett munkával párhuzamosan a **parlamenti frakciók** munkacsoportokat hoznak létre, amelyekben megvizsgálják a szóban forgó kérdéseket, és kialakítják saját álláspontjukat.
Nem ritka, hogy a különböző parlamenti frakciók a bizottságokban képesek közös álláspontot kialakítani. A törvényjavaslatok többségét a kormánypárti és az ellenzéki parlamenti frakciók közötti együttműködés keretében kisebb-nagyobb mértékben átdolgozzák.
A viták befejezését követően **a törvényjavaslatért általánosan felelős bizottság** a vitákról és azok eredményéről szóló **jelentést terjeszt a plenáris ülés elé**. **Az általa javasolt határozat** képezi a második olvasat alapját, amely immár a plenáris ülésen zajlik.

Vita a második olvasat során

A második olvasat előtt minden képviselő kinyomtatva megkapja a közzétett **határozati javaslatot**, a vitára tehát jól felkészültek. Belső tanácskozásaikon a parlamenti frakciók is újból egyeztetik álláspontjukat e vita előtt, annak érdekében, hogy a nyilvános második olvasat során egységes álláspontot tudjanak képviselni.
Az általános vitát követően a törvényjavaslatban szereplő valamennyi rendelkezés egyenként megvitatható. Főszabály szerint azonban a plenáris ülés közvetlenül, egészében szavaz a törvényjavaslatról.
A Bundestag bármely tagja **módosító indítványt** nyújthat be, amelyeket aztán közvetlenül a plenáris ülésen vitatnak meg. Ha a plenáris ülés módosításokat fogad el, a törvényjavaslat új változatát először ki kell nyomtatni, és ki kell osztani. Ez az eljárás azonban a jelenlévő képviselők kétharmadának beleegyezésével lerövidíthető. Ekkor a harmadik olvasat azonnal megkezdhető.

Szavazás a harmadik olvasatban

A harmadik olvasat során csak akkor tartanak újabb vitát, ha ezt valamely parlamenti frakció vagy a Bundestag tagjainak legalább 5%-a kéri.
Ebben a szakaszban az egyes képviselők már nem nyújthatnak be módosító indítványt, ezt csak valamely parlamenti frakció vagy a Bundestag tagjainak legalább 5%-a teheti meg. Indítványok továbbá csak a második olvasat során elfogadott módosításokra vonatkozóan nyújthatók be.
A **zárószavazásra a harmadik olvasat végén** kerül sor. Amikor a Bundestag elnöke felkéri a képviselőket a törvényjavaslatot támogató, azt ellenző és azzal kapcsolatban tartózkodó szavazatok leadására, a képviselők a helyükről felállva szavaznak.
Ha a törvényjavaslat a Bundestag plenáris ülésén elérte a szükséges többséget, **törvényként továbbítják a Bundesrathoz**.

A Bundesrat hozzájárulása

A **tartományok** a **Bundesraton** keresztül vesznek részt a törvények kialakításában. E tekintetben a Bundesrat törvényalkotási eljárásban való **részvételi jogai** pontosan meg vannak határozva.
A Bundesrat nem módosíthatja a Bundestag által elfogadott törvényt. Azonban ha nem ért egyet a törvénnyel, kérheti az **egyeztetőbizottság** (Vermittlungsausschuss) összehívását. Az egyeztető bizottság a Bundestag és a Bundesrat azonos számú képviselőjéből áll.

Bizonyos törvényjavaslatok – a **hozzájárulást igénylő törvények (Zustimmungsgesetze)** – esetében kötelező feltétel a Bundesrat hozzájárulása. Ezek közé tartoznak például azok a törvények, amelyek arra kötelezik a tartományokat, hogy juttatásokat fizessenek a polgároknak, valamint a tartományok igazgatási hatásköreit érintő törvények.

Azon törvényjavaslatok esetében, amelyekkel szemben a Bundesrat kifogást emelhet, a Bundestag akkor is hatályba léptetheti a törvényt, ha az egyeztetőbizottságban nem született megállapodás. Ehhez azonban újabb szavazás szükséges, amelynek során a Bundestag csak abszolút többséggel fogadhatja el a törvényjavaslatot.

További részletekért kérjük, látogasson el a Bundestag és a Bundesrat honlapjára.

A jogi aktus kihirdetése, közzététele és hatálybalépése

Ha a törvényjavaslatot a Bundestag és a Bundesrat is jóváhagyta, annak számos további szakaszon kell keresztülmennie, mielőtt hatályba lépne.

Az elfogadott törvényt először kinyomtatják, és megküldik a szövetségi kancellárnak és az illetékes szövetségi miniszternek, akik ellenjegyzik azt.

Ezután a törvényt aláírásra megküldik a szövetségi elnöknek. Ő megvizsgálja, hogy a törvényt az alkotmánynak megfelelően fogadták-e el, és hogy az tartalmilag nem sérti-e nyilvánvalóan az alaptörvényt. E vizsgálat elvégzése után a szövetségi elnök aláírja a törvényt, és elrendeli a szövetségi jogi közlönyben (Bundesgesetzblatt) való közzétételét.

Ez jelenti a törvény kihirdetését. Ha a törvény külön nem jelöli meg hatálybalépésének időpontját, akkor arra a szóban forgó törvényt tartalmazó szövetségi közlöny megjelenését követő 14. napon kerül sor.

A különböző jogforrások közötti ütközések kezelésének módjai

A szövetségi jog és a tartományok joga közötti összeütközés kérdését az alaptörvény szabályozza. Az alapvető szabályt az alaptörvény 31. cikke rögzíti: „A szövetségi jog elsőbbséget élvez a tartományi joggal szemben”. Ez az elv az egymással ütköző jogszabályok hierarchiában elfoglalt helyétől függetlenül érvényesül, így például egy törvényen alapuló szövetségi aktus elsőbbséget élvez bármely tartomány alkotmányával szemben.

Egyéb esetekben a jogszabályok közötti ellentmondások az érintett jogszabályok hierarchiában elfoglalt helye alapján oldhatók fel. A hierarchiában formálisan azonos szinten elhelyezkedő jogszabályok esetében figyelembe vehető azok specifikussága (*lex specialis*) vagy a hatálybalépésük időbeli sorrendje (*lex posterior*).

Jogi adatbázisok (megfelelő linkekkel)

Gesetze im Internet (jogszabályok az interneten)

A szövetségi igazságügyi minisztérium és a szövetségi igazságügyi hivatal majdnem minden hatályos szövetségi jogszabályt közzétesz az interneten. Ez az információ térítésmentesen hozzáférhető az érdeklődők számára. A törvények és a törvényen alapuló aktusok aktuális változata érhető el. Ezekhez a szövetségi igazságügyi hivatal dokumentációs központja folyamatosan egységes szerkezetbe foglalt változatot készít.

A német nyelven közzétett jogszabályok minden megadott formátumban szabadon felhasználhatók. Az online elérhető jogi szövegek nem minősülnek hivatalos változatnak. A hivatalos változatok csak a szövetségi közlöny nyomtatott kiadásában érhetők el.

A jogi adatbázis ingyenesen hozzáférhető?

Igen.

Mely nyelveken érhető el?

A jogszabályok német nyelven érhetők el. Sok esetben angol fordítás is rendelkezésre áll.

Milyen keresési feltételek állnak rendelkezésre?

1. A címekben végzett keresés

Ennek során az elérhető jogszabályok hosszú és rövid címében szereplő szavakra, valamint az elérhető jogszabályok hivatalos rövidítésére korlátozódó keresés végezhető. A keresőszavak között kétféle kapcsolat határozható meg:

„ÉS”:

Ebben az esetben a keresés olyan dokumentumokra irányul, amelyekben az összes megadott szó szerepel.

„VAGY”:

Ebben az esetben a keresés olyan dokumentumokra irányul, amelyekben a megadott szavak közül legalább egy szerepel.

2. Teljes szöveges keresés

A fentieken kívül az elérhető jogszabályok szövegére vonatkozó kulcsszavas keresésre is lehetőség van. Ebben az esetben is kétféle kapcsolat határozható meg a kulcsszavak között:

„ÉS”:

Ebben az esetben a keresés olyan dokumentumokra irányul, amelyekben az összes megadott szó szerepel.

„VAGY”:

Ebben az esetben a keresés olyan dokumentumokra irányul, amelyekben a megadott szavak közül legalább egy szerepel.

Rechtsprechung im Internet (az ítélkezési gyakorlatot tartalmazó internetes oldal)

2010 óta a szövetségi igazságügyi minisztérium és a szövetségi igazságügyi hivatal az interneten közzéteszi a szövetségi alkotmánybíróság, a szövetségi legfelsőbb bíróságok és a szövetségi szabadalmi bíróság egyes határozatait. Ez az információ térítésmentesen hozzáférhető az érdeklődők számára. A határozatok anonimizált formában és általában teljes terjedelmükben kerülnek közzétételre. Az adatbázist naponta frissítik.

A határozatok minden megadott formátumban szabadon felhasználhatók.

A jogi adatbázis ingyenesen hozzáférhető?

Igen.

Mely nyelveken érhető el?

A határozatok német nyelven érhetők el.

Milyen keresési feltételek állnak rendelkezésre?

1. „Egyszerű keresés”

Az általános keresés („egyszerű keresés”) segítségével a polgári tanácsadó központok (Bürgerservice) által közzétett összes határozat teljes szövegében keresés végezhető. A felhasználó által megadott kifejezéseket lehetőség szerint hozzárendelik bizonyos metaadatokhoz, valamint egységesítik a különböző írásmódokat. A keresés elvégzése után a keresett kifejezések a találatok számával együtt megjelennek a keresési űrlap alatt. A keresési mezőben szinte minden olyan keresési feltételt megadhat, amely az internetes keresőmotorok esetében használható.

A keresési kifejezés beírása közben a rendszer egy listában automatikusan javaslatot tesz a lehetséges találatokra. Amikor a felhasználó elkezdi beírni a keresési feltételt, a szöveg és más keresőkifejezések megjelennek a javaslatok automatikusan generált listájában, ahonnan közvetlenül átvehetők a keresési sémába. A rendszer a beviteli hibákat is felismeri és kiemeli. A gyorskereső funkció értelmezi a bejegyzéseket, és a javaslatok listáján keresztül alternatív írásmódokat ajánl fel (az „Így értette?” funkció segítségével).

A keresett kifejezéseket alapértelmezés szerint egy „és” kötőszó kapcsolja össze; a felhasználónak nem kell beírnia az „és” szót. Az egymás után megadott keresési feltételek esetében a rendszer automatikusan azokra a dokumentumokra keres rá, amelyek az összes érintett kifejezést tartalmazzák. A „VAGY”, illetve a „NEM” szavak beírásával a felhasználó egyes dokumentumokat felvehet a keresés hatókörébe, vagy azokat onnan kizárhatja. A keresőkifejezések megjelenítésekor a keresőkifejezések a megadásuk sorrendjében jelennek meg. A „VAGY” (vagylagos) és a „NEM” (kizárt) kapcsolatok külön-külön jelennek meg a keresőkifejezések listájában.

2. „Részletes keresés”

A részletes keresési funkció az összes dokumentum tekintetében biztosítja a felhasználónak azt a lehetőséget, hogy az egyes keresési feltételeket különböző módokon kapcsolja össze egymással.

A teljes szöveges keresés mellett a részletes keresés lehetővé teszi a metaadatok következő keresési feltételek szerinti keresését:

Bíróság

Jogszabály

Dátum

A dokumentum hivatkozási száma/ECLI

Verwaltungsvorschriften im Internet (a közigazgatási rendelkezéseket tartalmazó internetes oldal)

A szövetségi belügyminisztérium általános hatáskörében a szövetségi kormány a juris GmbH-val közös projekt keretében átfogó online adatbázist biztosít, amely a legmagasabb szintű szövetségi hatóságok által kiadott hatályos közigazgatási rendelkezéseket tartalmazza. Ez az információ térítésmentesen hozzáférhető az érdeklődők számára. Az adatbázis „élő dokumentumokat” tartalmaz, azaz a szövetségi minisztériumok folyamatosan frissítik az elérhető dokumentumokat. A juris GmbH bármikor felveheti az adatbázisba az új, valamint a felülvizsgálat alatt álló közigazgatási rendelkezéseket.

A közigazgatási rendelkezések nem jogszabályok, hanem a közigazgatás szervezetén belüli absztrakt, általános rendelkezések, amelyeket a magasabb szintű közigazgatási szervek vagy a felettesek adnak ki az alárendelt szervek vagy a munkavállalók számára az érintett közigazgatási szervezet felépítésének és tevékenységeinek a meghatározása céljából. Az egyes közigazgatási rendelkezésekkel kapcsolatban szükség esetén további információ érhető el annak a szövetségi minisztériumnak a honlapján, amelynek az adott ügy a hatáskörébe tartozik.

A jogi adatbázis ingyenesen hozzáférhető?

Igen.

Mely nyelveken érhető el?

A közigazgatási rendelkezések német nyelven érhetők el.

Milyen keresési feltételek állnak rendelkezésre?

1. A címekben végzett keresés

Ennek során az elérhető közigazgatási rendelkezések hosszú és rövid címében, valamint hivatalos rövidítésében szereplő szavakra korlátozódó keresés végezhető. A keresőszavak között kétféle kapcsolat határozható meg:

„ÉS”:

Ebben az esetben a keresés olyan dokumentumokra irányul, amelyekben az összes megadott szó szerepel.

„VAGY”:

Ebben az esetben a keresés olyan dokumentumokra irányul, amelyekben a megadott szavak közül legalább egy szerepel.

2. Teljes szöveges keresés

A fentieken kívül az elérhető jogszabályok szövegére vonatkozó kulcsszavas keresésre is lehetőség van. Ebben az esetben is kétféle kapcsolat határozható meg a kulcsszavak között:

„ÉS”:

Ebben az esetben a keresés olyan dokumentumokra irányul, amelyekben az összes megadott szó szerepel.

„VAGY”:

Ebben az esetben a keresés olyan dokumentumokra irányul, amelyekben a megadott szavak közül legalább egy szerepel.

Justizportal des Bundes und der Länder (a szövetségi és a tartományi kormányzatok igazságügyi hatóságainak honlapja)

A szövetségi igazságügyi minisztérium és a tartományi közigazgatási szervek az érdeklődő polgárok számára online elérhetővé teszik a jogszabályokat. Egyes esetekben ezért díjat kell fizetni. Ezenkívül a keresési feltételek között is vannak eltérések.

Egyéb jogi adatbázisok

Bundesgesetzblatt (szövetségi jogi közlöny)

A szövetségi jogi közlöny nyomtatott és elektronikus formában is megjelenik; az elektronikus változat a következő oldalon érhető el: https://www.bgbl.de/xaver/bgbl/start.xav. A nyomtatott kiadvány a kötelező erejű változat.

Bundesanzeiger (szövetségi közlöny)

A szövetségi közlöny elektronikus formában érhető el, a következő oldalon: https://www.bundesanzeiger.de/pub/de/amtlicher-teil

Az elektronikus változat kötelező erejűnek tekintendő.

Dokumentations- und Informationssystem für Parlamentarische Vorgänge (a parlamenti ügyek dokumentációs és információs rendszere)

Utolsó frissítés: 05/05/2023

E lap nemzeti nyelvű változatát az adott tagállam tartja fenn. Az Európai Bizottság szolgálata készíti el a fordításokat a többi nyelvre. Előfordulhat, hogy az eredeti dokumentumon az illetékes tagállami hatóság által végzett változtatásokat a fordítások még nem tükrözik. Az Európai Bizottság nem vállal semmifajta felelősséget az e dokumentumban szereplő vagy abban hivatkozott információk vagy adatok tekintetében. Az ezen oldalért felelős tagállam szerzői jogi szabályait a Jogi nyilatkozatban tekintheti meg.